

FİİLİMSİ

Kazanımlar

T.8.3. OKUMA

- T.8.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.
- T.8.3.9. Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

ÜNİTE 1

1. Fiil kök veya gövdelerinden belli eklerle türetilen; cümlede isim, sıfat ve zarf olarak görev alan sözcüklere fiilimsi denir.

Buna göre,

Masamda kitaplarım hep değişiyor ama fotoğraflar var sabit kalan. Fikirleri zihnimde tutabiliyorum ama rahatlamak için bakmaktan keyif aldığım insanlar var, onların fotoğrafları masamda hep olmalılar.

metninde numaralanmış sözcüklerden hangisi fiilimsi değildir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

2. Fiil kök ya da gövdelerinden "-me, -mek, -iş" ekleriyle türetilen fiilimsilere isim-fiil denir.

Buna göre, aşağıdaki cümlelerden hangisinde isim-fiil yoktur?

- A) Keşfetme güdüsü insanın doğasında her zaman var olagelmıştır.
B) İnsanlar her çağda ellerindeki imkânlarla üretmeye yönelmişlerdir.
C) Sayıları kovalayan ciddi insanların zamanında yaşıyoruz.
D) İnsan hayatı boyunca sevmeye, güvenmeye ihtiyaç duyar.

3. **Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde isim-fiil vardır?**

- A) Hayatı boyunca insanlara yararlı olmak için çabaladı.
B) Onun için ne yazsam anlatacaklarım hep eksik kalır.
C) Sevgilerini mektuplar boyunca hiç yorulmadan anlattılar.
D) Sayfaları çevirdikçe deneyimleri, hissettikleri akar gider.

4. İsim-fiil eklerini alan bazı fiiller zamanla kalıplaşarak kalıcı isim olur. Bu sözcükler artık fiilimsi olarak kullanılmaz.

Buna göre,

- I. Annemin en güzel yaptığı yemeklerdendir lahana sarması.
II. Kütüphanedeki kitapları dikkatle incelemeye başladılar.
III. Çocukların, giyecekleri kıyafetlerle ilgili görüşleri alınmalıdır.
IV. Çocuklar parkta uçurtma uçuruyor.

numaralanmış cümlelerinden hangisinde kalıcı isim yoktur?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

5. **Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde isim-fiil vardır?**

- A) Babaannemin keçi sütünden yaptığı kaymak çok lezzetlidir.
B) Kuru biber dolması daha çok kışın yapılan yemeklerdendir.
C) Yoğun kar nedeniyle uçuşlar iptal edilmiş olabilir.
D) Okulların daha erken bir tarihte tatil edilmesi düşünülüyor.

6 ve 7. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

(1) Çocuğumuza sağlıklı ve dengeli yemek yeme alışkanlığı edindirmek, ona hayatı boyunca avantaj sağlayacaktır. Ailelerin çocuklarını beslerken yaptıkları tercihler, onların ergenlikte ve yetişkinlikteki alışkanlıklarını da belirleyecektir.

(2) Kahvaltıya "başarı yemeği" denmesi boşuna değildir. İyi bir kahvaltı ile tüm günümüz çok daha güzel geçecektir. Protein ve karbonhidrat bakımından dengelenmiş bir kahvaltı, çocuğa gün boyunca aktif öğrenme ve doğru davranış açısından yardımcı olur.

(3) Sabah kahvaltı yapan çocukların derslerinde dikkatlerini daha kolay topladığını, karmaşık problemleri daha kolay çözdüğünü biliyoruz.

(4) Kahvaltı yapmayan çocuklar ise gün boyu düzensiz beslenme şekilleri sergileyerek besleyici değeri olmayan abur cubura yöneliyor.

(Beni Ödülle Cezalandırma)

6. Kaç numaralı bölümde isim-fiil yoktur?

- A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

7. İsim-fiiller isim çekim eklerini alabilir.

Buna göre, altı çizili sözcüklerden hangisi bu kurala örnek olabilir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

8. (I) Ballica Mağarası, Tokat'ın 26 km güneybatısında yer alan Pazar ilçesinin Ballica köyündedir. (II)1987 yılında başlayan araştırma ve haritalandırma çalışmalarını 1995 yılında yapılan yürüme yolları ve ışıklandırma çalışmaları izlemiştir. (III) Ballica Mağarası, kristalleşmiş kireç taşlarından meydana gelmiştir ve ziyarete açılan bölümlerinde sekiz salon gezilebilir. (IV) Ortalama sıcaklığı 18 °C ve ortalama nem oranı %54 olan mağaranın bol oksijenli havası nefes almayı kolaylaştırılmaktadır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde isim-fiil yoktur?

- A) I ve II. B) II ve IV. C) I ve III. D) I ve IV.

9 ve 10. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

(I) Masanın bendeki çağırışımı aile, beslenmek ve beslemek; sohbetleri de sayarsak sadece bedenen değil zihnen de beslenmek. (II) Tabii bir de çalışma masası var, kargaşadan kurtulmak için karmaşaya dalma duygusunu ifade ediyor bana çalışma masam. (III) Masasız demokrasi, yemek, şövalyeler, kanunlar hatta yuvalar olabilir miydi? (IV) Masa insanlığın toplum olmaya karar verdiği yer, fikrimce. Uygarlığımızın en birleştirici buluşu.

Azra KOHEN

9. Bu parçada kaç numaralı cümlede isim-fiil yüklem görevindedir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

10. Bu parçada altı çizili sözcüklerden hangisi isim-fiil değildir?

- A) çağırışımı B) dalma C) çalışma D) beslenmek

11.

MENEKŞE BAKIMININ PÜF NOKTALARI

Küçük ve Delikli Saksı Tercih Edin!

Menekşe bakımında dikkat etmeniz gereken en önemli unsur saksı türleridir. Çok derin saksılar menekşe için uygun değildir. Saksıların orta büyüklükte ve delikli olmasına dikkat etmeniz gerekir.

Torflu Toprak Tercih Edin!

Menekşeyi yetiştireceğiniz toprağın muhakkak torflu olması gerekir.

Direkt Güneşten Koruyun!

Menekşe tropikal iklimleri seven bir çiçektir. Gün ışığını sever ancak direkt olarak güneş ışığı bitkinize zarar verir. Evinizde doğu veya batı cephe varsa menekşenizi bu yönleri bakan pencerelerin önüne koymalısınız.

Sulamaya Dikkat!

Menekşe tropikal iklim sever, toprağını ne çok fazla ne de çok az sulamalısınız. Menekşenizin toprağı nemliyse toprağını tekrar sulamanıza gerek yoktur.

Bu parçada hangi başlığın açıklamasında isim - fiil yoktur?

- A) Küçük ve Delikli Saksı Tercih Edin! B) Torflu Toprak Tercih Edin!
C) Direkt Güneşten Koruyun! D) Sulamaya Dikkat!

12.

Bu durumu şöyle dile getiriyor yazar kitabın ön sözünde: "Onlar kendilerini bulmalarının içinde bana rehber oldular. Nasıl oldular? Onların geçmişlerini yorumlayarak var olduklarını gördüm. Ben de içimdeki bütün duyguları tanımak, yaşamak istedim. Yazarlar bana en önemli meselenin yaşamdaki sorunlar karşısında farklı düşünebilmek olduğunu gösterdiler. O zaman kendi içimdeki sorunları anlaşılabilir, çözülebilir bir zenginlik olarak gördüm. Bir kitabı okurken, yazarı tanırken aslında kendi sorunlarıma çözüm bulmak ve kendi öğretilerime gitmek amacıyla okuyorum. Kendi kendimi anlayabilirim. Kendimi kavrayabilirim. Kendimi yaşayabilirim."

Sevinç Öğretmen, Türkçe dersinde tahtaya yazdığı metinde isim-fiilleri gösterirken bir sözcüğün altını yanlış çizmiş, öğrencilerinden bu yanlış bulmalarını istemiştir.

Buna göre, hangi öğrencinin cevabı doğrudur?

- A) Ahmet: geçmiş B) Emre: düşünebilmek C) Defne: bulmak D) Cem: gitmek

13. I. Genellikle ikinci el kitapları satan kitapçılar sahaf olarak adlandırılır, bu işletmeye de burayı işleten kişiye de sahaf denir.

II. Herhangi bir kitabın belirli bir yıla ait baskısını ya da ilk basımını arıyorsanız gitmeniz gereken yer yine sahaflardır.

III. Sahafları diğer kitapçılardan ayıran bir başka özellik de takas yöntemiyle alışveriş yapılabilmesi ve okunmak istenen kitap, dergi ya da dokümanın kütüphanelerdekine benzer bir sistemle kiralanabilmesidir.

IV. Sahaflar, henüz matbaaların olmadığı dönemlerde el yazması kitapların satıldığı yerlermiş ancak matbaacılık geliştikçe kitapların hem çeşitleri hem de sayıları artmış.

Numaralanmış cümlelerle ilgili,

I. Birinci cümlede fiilimsi eki alarak kalıcı isim olan bir sözcük vardır.

II. İkinci cümlede bir isim-fiil vardır.

III. Üçüncü cümlede isim-fiil yüklem görevindedir.

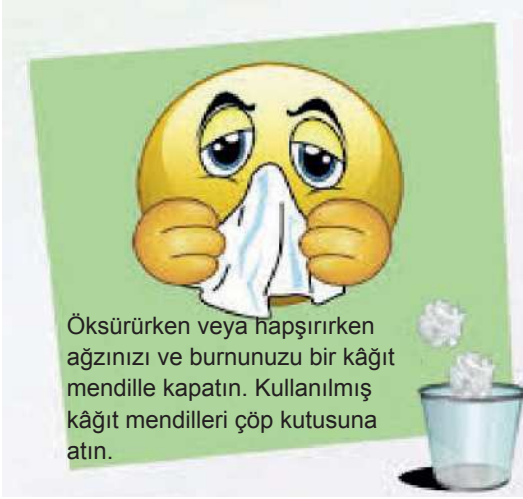
IV. Dördüncü cümlede çekim eki almış bir isim-fiil vardır.

yargılarından hangisi yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

14. Aşağıdaki görsellerde hangi emoji'nin bulunduğu kutuda isim-fiil vardır?

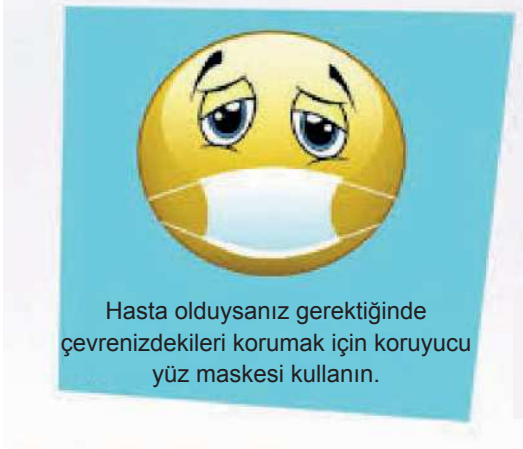
A)

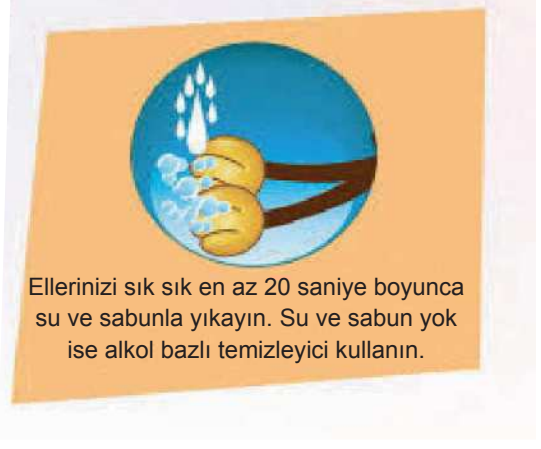
B)

C)

D)

1. Sıfat-fiiller; fiil kök veya gövdelerinden “-an, -ası, -mez, -ar, -dik, -ecek, -miş” ekleriyle türetilip cümlede sıfat veya adlaşmış sıfat görevinde kullanılan sözcüklerdir.

Buna göre, aşağıdaki dizelerin hangisinde sıfat-fiil yoktur?

- A) Yaz dostum, güzel sevmeyene adam denir mi?
B) Yaz dostum, selam almayana yiğit denir mi?
C) Yaz dostum, altı üstü beş metrelik bez için.
D) Yaz dostum, boşa geçmiş ömre yaşam denir mi?

2. (I) Bugünün çocuklarının sahip olamadığı birçok güzelliği o günlerde biz yaşadık. (II) Mesela 90'larda çocuk olmak, kocaman bir aileye sahip olmak demektir. (III) Bizim Adile Teyzemiz, Süper Babamız, Barış Abimiz vardı; şimdiki çocukların böyle öncüleri yok. (IV) Size o günlerden aklıma kazınan bir masal anlatmak istiyorum.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde sıfat-fiil kullanılmıştır?

- A) I ve II. B) II ve III.
C) III ve IV. D) I ve IV.

3. (I) Yaşar Kemal, Halikarnas Balıkçısı için “Bizden Nobel’e aday olacak tek isim.” diye bahsetti, Nazım Hikmet iki kez mektup yazdı ona aynı cümleyle: (II) “Dünyanın yetiştirdiği en büyük şairlerden birisin...” (III) Bedri Rahmi Eyüboğlu onun için şiirler yazdı ve Attila İlhan ondan aldığı ilhamla hikâyeler yazdığını anlattı uzun uzun. (IV) İlhan Berk ise onu bir yaşama ustası olarak gördü.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde birden fazla sıfat-fiil vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

4. “-dik” ve “-ecek” ekiyle kurulan sıfat-fiiller, iyelik eki alabilir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde iyelik eki alan sıfat-fiil yoktur?

- A) Genç şairlere ve yazarlara ne kadar şanslı olduklarını söylüyorum.
B) Çocuklarının kitabını bizde unutacaklarını tahmin etmiştim.
C) Son yıllarda bazı sözcükleri ne kadar sık tekrarladığımı fark ettim.
D) Ankara’da geçen ortaokul, lise yıllarımı unutmam imkânsız.

5. Sıfat-fiillerin nitelediği isim düştüğünde sıfat-fiil yalnız başına da kullanılabilir, yani isimleşir. Buna adlaşmış sıfat-fiil denir.

Buna göre,

(I) Dünyadaki tek ortak dil olan müzik, her insanı farklı bir biçimde etkilemekle birlikte hayatın önemli bir parçasıdır. (II) Bir annenin söylediği ninni, doğadaki kuşun sesi, dalgaların kıyıya vuruşu, rüzgârın uğultusu, gök gürültüsü... (III) Doğadaki bütün sesler ve insanların bu seslerden etkilenecek yarattıkları tüm melodiler yaşamımızın bir parçası hâline gelmiştir. (IV) Her insan bu sesleri duyduğunda yaşadıklarından da etkilenip değişik duygular hissetmiştir.

numaralanmış cümlelerinden hangisinde adlaşmış sıfat-fiil vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

6 - 8. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

- (I) Fotoğraf bastırır mısınız? Ben hep bastırırım. Tab ettirmek derdik eskiden. Ne çektiğini bilmezdim, kara film bitip de tab edilene kadar.
- (II) Sabra bakar mısınız? 36'lık bir film takılırdı makineye. Sayılı olduğu için de zırt pırt her gördüğün çekilmezdi. Sonra fotoğrafçıya teslim edilir, tab edileceği gün için randevu alınırdı.
- (III) Bir an, bir kare yakalayıp hayalindeki gibi görünüp görünmediğini anlamak için onca aşama, onca süre...
- (IV) Şimdi dijital her şey, her şey telefonla, her şey bilgisayarda. Tak çekiyorsun, beğenmediğini şak siliyorsun. İki parmak hareketi ile rengini ayarlayıp ışığını açıyor, belini inceltip yüzünü pürüzsüzleştiriyorsun. Tamam çok güzel oldu. Böyle kaydet, dursun. Çok beğendiysen bilgisayara da aktar, yetmedi "hard disk"e yedekle, olmazsa bulut üzerinde bir yerde daha depola.

Bavul Dergisi

6. Yukarıdaki metinden alınan aşağıdaki cümlelerin hangisinde adlaşmış sıfat yoktur?

- A) Ne çektiğini bilmezdim, kara film bitip de tab edilene kadar.
- B) Sayılı olduğu için de zırt pırt her gördüğün çekilmezdi.
- C) Tak çekiyorsun, beğenmediğini şak siliyorsun.
- D) Çok beğendiysen bilgisayara da aktar, yetmedi "hard disk"e yedekle.

7. Bu metinde numaralanmış bölümlerin hangilerinde birden fazla sıfat-fiil vardır?

- A) I ve II. B) II ve III. C) I ve III. D) III ve IV.

8. Sıfat-fiiller kendilerinden sonraki sözcüklerle birlikte sıfat tamlaması oluştururlar.

Buna göre, numaralanmış bölümlerin hangisinde sıfat-fiille oluşturulmuş sıfat tamlaması vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil grubu vardır?

- A) Bir tur otobüsüyle geldiğim bu şehirden çok etkilendim.
- B) Bahsettiğim ağır koşulların insan üzerindeki etkileri ürkütücü.
- C) Gezilecek yerler birbirine çok uzak, yürümelisiniz.
- D) Ünlü yazar, yazdığı son romanının baskısını göremedi.

10. Bazı sözcükler, sıfat-fiil eklerini alarak kalıcı isim olur ve fiilimsi özelliğini kaybeder.

Buna göre, aşağıdaki cümlelerin hangisinde kalıcı isim kullanılmamıştır?

- A) Okul kantinlerinde asitli içecekler yer almamaya başladı artık.
- B) Geçmiş özyleyenler, gelecekte endişe duyar.
- C) Film izlerken patlamış mısır yemek çok eğlencelidir.
- D) Okula her gün aynı saatte bindiği dolmuşla geliyor.

11.

<p>Elif</p> <p>Sıfat-fiiller varlıkları niteledikleri için sıfat görevinde kullanılır ve sıfat tamlaması oluşturur.</p> <p>Örnek: unutulmayan anılar görülecek yerler geçmiş zamanlar</p>	<p>Göksu</p> <p>Bazı sözcükler, sıfat-fiil eklerini alarak kalıcı isim olur. Fiilimsi özelliğini kaybeder.</p> <p>Örnek: Ege Bölgesi'nde incire "yemiş" derler. Elektrik kesilince mum yakmak için çakmak bulamadım.</p>
<p>Arda</p> <p>Sıfat-fiiller de diğer sıfatlar gibi kendinden sonraki ad düştüğünde adlaşır, adlaşmış sıfat olur.</p> <p>Örnek: Burnunun dikine giden yolunu bulamaz. Sözü söyle alana, kulağında kalana.</p>	<p>Tunç</p> <p>Sıfat-fiiller kendisinden önceki sözcük veya sözcüklerle sıfat-fiil grubu oluşturur. Sıfat-fiil grupları cümlede özne görevinde kullanılabilir.</p> <p>Örnek: El için ağlayan, gözden olur. Eğreti ata binen, tez iner.</p>

Öğrencilerden "Sıfat-Fiillerin Özellikleri ve Örnekler" konulu sunum hazırlamaları istenmiştir.

Buna göre hangi öğrenci, sunumunda yanlışlık yapmıştır?

- A) Elif B) Göksu C) Arda D) Tunç

12. Nihan, doğum gününde arkadaşı Yıldız'a üzerinde şair ve yazarlara ait sözlerin bulunduğu bir kupa hediye etmek istemektedir. Nihan'ın kupaya yazdırdığı cümlede sıfat-fiil, sıfat görevinde kullanılmamıştır.

Buna göre Nihan, arkadaşına hangi kupayı hediye etmiştir?

A)

Yüreğimizi neden dinlemeliyiz? diye sordu, mola verdikleri akşam. Çünkü yüreğin neredeyse hazinen oradadır.
Paul Coelho

B)

Sadece bilgili, kalbi sıcak insanlar başkalarına unutamayacakları ve sevecekleri şeyler öğretebilirler. TV ve bilgisayar bunu yapamaz.
Kurt Vonnegut

C)

Kendine alıştırdığın, emek harcadığın her şeyden sonsuza dek sorumlusun.
Antonie Saint De Exupery

D)

Yolu, yürüyen bilmez; açan bilir.
Oruç Aruoba

13.

Beyaz Zambaklar Ülkesinde adlı kitapta aydın kime denir? İnsan yaşadığı ülkenin gelişiminde ne derece sorumluluk sahibidir? Bir ülkenin geleceği nelere ve kimlere bağlıdır? Bir ülke ve ulus gerçek bağımsızlığını nasıl kazanır? Halk mı kahramanları yaratır yoksa kahramanlar mı halkı? Grigory Petrov tarafından yazılan ve ilk baskısı 1898 yılında yapılan *Beyaz Zambaklar Ülkesinde* adlı yapıtta tüm yoksulluklarına, içinde yaşadıkları coğrafyanın elverişsizliğine ve yönetim sorunlarına rağmen Finlandiya'daki birkaç iyi yürekli, çalışkan, azimli, kendini ülkesine adanmış insanın - genciyle, yaşlısıyla, kadınıyla, erkeğiyle - dayanışma içindeki kalkınma öyküsü anlatılmaktadır.

	Sıfat görevli sıfat-fiil	Kalıcı isim olan sıfat-fiil
I	yaşadığı ülke	x
II	bir ülkenin geleceği	x
III	Grigory Petrov tarafından yazılan	x
IV	ilk baskısı 1898 yılında yapılan	x
V	içinde yaşadıkları coğrafya	x
VI	kendini ülkesine adanmış insan	x

Yukarıdaki metinden tablodaki ifadelere uygun örnekler işaretlenmiştir.

Buna göre, kaç numaralı örnekler tabloda yanlış gösterilmiştir?

- A) I ve III. B) II ve V. C) III ve IV. D) V ve VI.

14. Aşağıdaki metin Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesinin resmî internet sayfasından alınan "SİKÇA SORULAN SORULAR" bölümüne aittir.

Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi

Ara...

KÜTÜPHANE İŞLEYİŞİ

Kütüphane hizmetlerinden nasıl yararlanabilirim?
Hizmetlerimizden yararlanmak için üye olmanız yeterlidir. Kütüphaneye gelmek suretiyle okuma salonunda koleksiyondan seçtiğiniz kitabı ya da kendi kitabınızı okuyabilir, yaklaşık 300 farklı dergiden yararlanabilir, ödünç kitap alabilirsiniz. Üyelikle ilgili ayrıntılı bilgi almak için tıklayınız.

Kütüphane hizmetleri için ücret ödemem gerekiyor mu?
Kütüphanedeki tüm hizmetler ücretsizdir. Ancak aldığınız kitabı kaybettiğiniz ve yıprattığınız takdirde kitabın aynısını satın alıp kütüphaneye iade etmeniz, piyasada bulunmadığı takdirde bedelini ödemeniz gerekebilir.

Üyelik şartları nedir?
Türk vatandaşı ve 6 aylık oturum almış herkes kimlik bilgilerini ibraz eden bir belge ile üye olabilir. 15 yaş üstü vatandaşlar e-Devlet üzerinden üye olabilirler.

Kütüphane çalışma saatleri nedir?
Okuyucu Salonumuz 7 Gün 24 Saat Açıktır. Salonumuzda "Kartlı Geçiş Sistemi" kullanıldığından sadece "Üyelik Kartı" bulunan kullanıcılar salondan yararlanabilmektedir.

En fazla sıfat-fiil hangi sorunun cevabında yer almaktadır?

- A) Kütüphane hizmetlerinden nasıl yararlanabilirim?
B) Kütüphane hizmetleri için ücret ödemem gerekiyor mu?
C) Üyelik şartları nedir?
D) Kütüphane çalışma saatleri nedir?

1. Zarf-fiiller; fiil kök veya gövdelerinden -ip, -erek, -meden... ekleriyle türetilip zarf görevinde kullanılan sözcüklerdir.

Buna göre, aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf-fiil yoktur?

- A) Bir buçuk yıl boyunca durmaksızın hikâyeler yazdı.
B) Şampiyon olan sporcu omuzlarında taşıdılar.
C) Bilgi birikimi zenginleştikçe yazıları da güzelleşti.
D) Dükânın önünden geçerken göz ucuyla içeriye bakardı.

2. Bazı sözcükler zarf-fiil eki almış görünse de zarf-fiil olmayabilir.

Hiç kimseyle görüşmeden şehirden ayrılmış.

Bu görüşmeden olumlu bir sonuç çıkacağıni sanmıyorum.

Birinci cümlede "görüşmeden" sözcüğü "görüş-" fiiline getirilen "-meden" ekiyle yapılan ve fiilin nasıl yapılacağını bildiren zarf-fiildir. İkinci cümlede ise "görüşme" ismine "-den" hâl eki getirilmiştir.

Buna göre,

(I) Kaynaklarımız sınırlı ve doğaya saygı duymadıkça mevcut kaynaklarımıza da zarar veriyoruz. (II) Bu yüzden atıklarımıza çok özen göstermemiz gerekiyor. (III) Bunu yalnızca bir geri dönüşüm olarak algılamak gerek. (IV) Bir sebze, meyveyi, eti yerken bunların soframıza gelinceye kadar ne çok aşamadan geçtiğini bir düşünün.

metninde numaralanmış cümlelerin hangisinde buna benzer bir kullanım vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

3. Zarf-fiiller cümlelere zaman veya durum anlamı katar.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisinde zarf-fiil cümleye zaman anlamı katmıştır?

- A) Eşyalarını toplayıp kısa sürede ayrıldı şehirden.
B) Seni yakından tanımadan hakkında bir şey söyleyemem.
C) Başını iki elinin arasına alıp sessizce düşünceye daldı.
D) Eve varır varmaz beni aramayı unutma, lütfen.

4. I. Ekolojik tarım, doğa kurallarına, ekolojik bütünün işleyişine uygun, doğaya ve insana zarar vermeyen yöntemler kullanılarak yapılan üretim yöntemidir.

II. Ekolojik tarımda üretim ve hatta tüketimin bütün aşamaları; yöntem, girdi, sosyal - etik değerler, doğal döngülerin sürdürülebilirliği gözetilerek üretim ya da tüketim aşındaki her bireyin bu konulardaki farkındalığı ile gerçekleşir.

III. Ekolojik tarımın değişik tanımları ile birçok ülkede kanunlaştığını, gelişmekte olduğunu fakat temelde bireysel katılım ve etik sahiplenme sağlanmadığında tam olarak istenen sonuçların elde edilemediği bir gerçektir.

IV. Ekolojik tarım yoluyla üretilen ve tüketilen her tür tarımsal ham madde ve onlardan elde edilen katma değerli ürün ekolojik üründür.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde zarf-fiil kullanılmamıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

5. Yaşlı adam oltanın ipini yere bırakarak aya-
I
ğıyla üstüne bastı sonra zıpkını kolunun yet-
tiği kadar yukarı kaldırarak bütün gücüyle – o
II
anda içinde yanan yeni bir enerjinin gücüyle
III
– sırt yüzgecinin hemen dibinden vurdu.
IV

Bu metinde numaralanmış sözcüklerden hangisi fiilimsi değildir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisine zarf-fiil eki yerine “ve” bağlacı getirilebilir?**

- A) Şehir merkezinden bir süre uzaklaşıp Giresun Adası'nı görmeyi ihmal etmeyin.
B) Boztepe'ye ulaştığınızda manzaranın tadını doyasıya çıkarabilirsiniz.
C) Şavşat Kalesi gibi yerleri gezerek Karadeniz'i yakından tanımaya devam edebilirsiniz.
D) Karadeniz'e kadar gidince Sümela Manastırı'nı ziyaret etmeden dönmeyin.

7. I. Seyirciler koltuklarına oturunca tören başladı.
II. Kızını İstanbul'a götürüp bir işe yerleştirdi.
III. Otelde garson olarak çalışmaya karar verdi.
IV. Kimsenin yüzüne bakmadan yerine geçip oturdu.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde zarf-fiil cümleye zaman anlamı katmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

8. (I) Gecenin ilerleyen saatlerinde hepsi yorgunluktan derin bir uykuya daldı. (II) Sabah serinliğinde horoz durmak bilmeden ötüyordu. (III) Melek, sessizce kalkıp dışarı çıktı. (IV) Sessizlik içinde yankılanan ayak sesleri, acelesi varmış gibi koşarak gittiğinin habercisiydi.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde zarf-fiil kullanılmamıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

9. Halikarnas Balıkcısı Cevat Şakir'i tanıdığım
I
sıralarda yazı işlerine bir eli havada “Merhaba, merhaba!” diye bağırarak girerdi. O
II
zamanlar yaşı herhalde altmışın üzerindeydi. Çok sevimli bir adamdı, onu sevmeyen
III
yoktu. Haftada bir Maçka'da toplandığımız
IV
zaman da aramıza katılırdı.

Bu parçada altı çizili sözcüklerden hangisi zarf-fiildir?

- A) I B) II C) III D) IV

10. Gönlünü Şirin'in aşkı sarınca
Yol almış hayatın ufuklarında
O hızla dağları Ferhat yarıncı
Başlamış akmaya çoban çeşmesi

Bu şiirde 1. dizedeki fiilimsinin türce özdeşi aşağıdakilerin hangisinde yoktur?

- A) Güneşin yükselmesiyle otların üzerindeki çiyyer kayboluyordu.
B) Aralıklı döşenmiş taşlara basa basa dereyi geçtiler.
C) Uzunca bir süre bekledi ama hiç kimseyi göremeyince sıkıldı.
D) Kızgın güneşe aldırmadan taş kesilmiş gibi hareketsiz duruyordu.

11.

“Şu doğa büyücüsü, olamaz işler gerçekleştirmiştir. Şu parmak kadar, burada çocukların ağlarına düşmemiş kuşlar, kim bilir buradan nereye kadar dağlar, bozkırlar, denizler çöller aşarak nereye kadar uçarlar, nereye yuva yapıp nereye yumurtlarlar? Doğanın gerçekleştirdiği büyüye delicesine şaşırarak gerekir.”
Yaşar Kemal

“Hayatın sessizliği” diye bağıyoruz. Yakalayıp incittiğimiz kelebekler sessizce şöyle diyor: “Doğa adil, adaletsiz olan insan.”
Şermin Yaşar

“Şiir ve şair ölmeyecektir. Çünkü insan ölmeyecektir. Çünkü hakikat ölmeyecektir. Şiir; hakikatin doğa ve tarih içinde atan nabzı, çarpan yüreğidir.”
Sezai Karakoç

Doğa da bunu anlamış gibi acı bir düşünceyle üstüne çöken ıssızlığın, yasın altında ezilerek durur. Ne kadar uğraşırsa uğraşsın, ne kadar dayanabilirse dayansın kışın galip geleceği; artık her şeyin, her ümidin bittiği, buna dayanmak gerektiğini anlamaktan doğan bir güçsüzlük ile ağlar. Ne renk ne de güzel koku... İşte yapraklar ölüyor... Rüzgâr insafsız, yağmur inatçı; her şey çürüyor, oh! Her şey çürüyor,,,,!
Mehmed Rauf

Unutamayacağım bir doğa olayıydı yüzün istasyonda Milena: Bulutlardan değil, kendiğilinden gölgelenen bir güneştin sanki.
Franz Kafka

Hangi sanatçılara ait cümlelerde zarf-fiil kullanılmamıştır?

- A) Sezai Karakoç - Franz Kafka
B) Yaşar Kemal - Şermin Yaşar
C) Mehmed Rauf - Şermin Yaşar
D) Yaşar Kemal - Franz Kafka

12. Kübra Öğretmen, öğrencilerinden 2020’de gerçekleştirmek istedikleri hedeflerini, içinde zarf-fiil bulunan cümlelerle yazmalarını ister.

Bilge	* Her gün en az yirmi dakika kitap okuyacağım. * Yeni bir yabancı dil öğreneceğim.
Eda	* Göbeklitepe’yi ziyaret etmek istiyorum. * Bir gönüllülük projesinde yer alacağım.
Oğuz	* Arkadaşlarımla daha keyifli ve verimli zaman geçireceğim. * Bir hayvanı sahipleneceğim.
Pelin	* Sevdiğim bir spor dalına zaman ayırıp kendimi bu alanda geliştirmek istiyorum. * Daha çok tiyatro oyunu izleyerek oyunlarla ilgili not tutacağım.

Buna göre, hangi öğrenci ödevini doğru yapmıştır?

- A) Bilge
B) Eda
C) Oğuz
D) Pelin

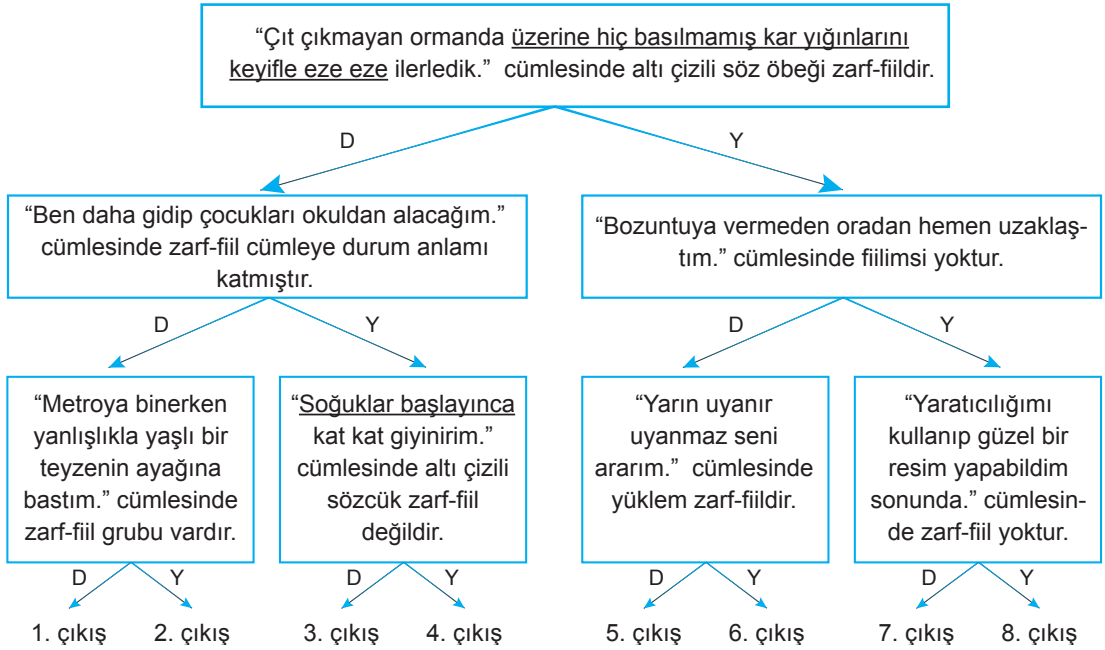
13. Turumuza Samsun'la başlıyoruz. Orta Karadeniz'de yer alan Samsun'da ilk durağımız Amisos Tepesi. Tarihi milattan öncesine dayanan bu tepede mezar odaları ve gömüler keşfedilmiştir. Tarihin bir dönemine tanıklık eden bu tepeyi teleferikle kuş bakışı ziyaret ettikten sonra Amazon köyüne gidiyoruz. - - - Bu köyü ziyaret ederseniz bu güçlü kadınları yansıtan heykelleri de görebilirsiniz. Samsun'un bir diğer güzelliği olan Şahin Kanyonu ile Kızılırmak'ın maviliğini izleyebilir, burada bolca fotoğraf çekebilirsiniz.

Bu parçada boş bırakılan yere içinde zarf-fiil bulunan bir cümle getirildiğinde metin anlamca tamamlanmış olacaktır.

Buna göre, bu boşluğa aşağıdaki cümlelerden hangisi getirilmelidir?

- A) Burası MÖ 3000 ile 2000 yılları arasında savaşçı amazon kadınlarının yaşadığı yer olarak bilinmektedir.
- B) Keyifli bir geziye geçecek olan bu köyü ziyaret edilecekler listesine eklemeyi unutmayın.
- C) Muhteşem manzaralara şahit olduktan sonra köyde yürüyüş ve piknik yapabilirsiniz.
- D) Amazon köyünde dinlenebileceğiniz, piknik yapabileceğiniz çok güzel alanlar bulunmaktadır.

14. İlk ifadeden başlayıp cevap oklarını takip ederek doğru çıkışa ulaşınız.

Buna göre doğru çıkış aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 1. çıkış B) 4. çıkış C) 6. çıkış D) 8. çıkış

1. (I) Kimi de niyete tutuluyor ve sanatçının düşüncesine sırt çevirip varılan sonuçla yetinmeye çalışıyor. (II) Gerçi sanatçının tutmak istediği yol kimi zaman insanı pek ilgilendirmezse de bunun bilinmesi zarar da vermeyebilir. (III) Üstelik bundan sanat ürünlerine düşünce gözüyle bakmak gibi yeni bir haz daha elde edilir ki bu da hiç küçümsenmeye gelmez. (IV) Bugün Picasso, Braque gibi ressamlar ünlü olmuşlarsa bu onların, boya ya da seramiklerinin şöyle ya da böyle oluştundan değil, tuttukları yolda anlayışla ilerlemelerindedir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bütün fiilimsi türlerine örnek vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

2. Bir şair şiirlerinin beğenilmemesine pek dikkat etmelidir. Çünkü sağduyusuyla hareket ettiğini sandığımız o okuyucu denen güç, yargılarını hep eldeki ölçülere göre yapar ki bu sese kapılan her sanatçı, yeni adına hiçbir şey getirememek zorunda kalır.

Parçada geçen fiilimsilerle ilgili,

- I. Birden çok isim-fiil vardır.
II. Bir ad birden çok sıfat-fiille nitelenmiştir.
III. Bir fiilimsi yüklem görevindedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II.
C) I, II ve III. D) II ve III.

3. (I) Konuşma dilinin doğal olduğundan ve yazı diline kaynaklık yaptığından laf açılıyor. (II) Bu, sanatın özüne karşı işlenmiş bir suçtur. (III) Düşünce olmaya yönelen her tümce bir kalıbı, bir düzeni belirler. (IV) Bu kalıp ise konuşan ya da yazan adamı birtakım kuralları göz önünde bulundurmaya götürür.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede iki sıfat-fiile yer verilmiştir.
B) II. cümlede bir sıfat-fiil bulunmaktadır.
C) III. cümlede farklı türde iki fiilimsi kullanılmıştır.
D) IV. cümlede bütün fiilimsi türlerine örnek vardır.

4. *Şiirin İlkeleri*, ülkemizde şiir sanatının gizlerini açıklayan ilk kitaptır. Şiirin kuramsal yanı üstünde düşünmek isteyenlerin her zaman yardımına koşacak bir temel başvuru kitabı.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisi yoktur?

- A) Birden çok sıfat-fiil grubu
B) Adlaşmış sıfat-fiil
C) İsim-fiil grubu
D) Zarf-fiil grubu

5. Şiirlerimde, kendi adımlı kullandığım vakit, bana kızanların sayısının bir hayli kabarık oluşu, işte bu, estetik haz denilen şeye kulak asmayıp sanat ürününü salt konusuyla ölçenlerin çoğunlukta olmasındandır.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisi birden fazla değildir?

- A) Zarf-fiil
B) Adlaşmış sıfat-fiil
C) İsim-fiil
D) Sıfat-fiil grubu

6.

“Söz vermişim kendi kendime: Yazı bile yazmayacaktım. Yazı yazmak da bir hırstan başka ne idi? Burada namuslu insanlar arasında sakın, ölümü bekleyecektim; hırs, hiddet, neme gerekti? Yapamadım. Koştum tütüncüye, kalem kâğıt aldım. Oturdum. Adanın tenha yollarında gezerken canım sıkılırsa küçük değnekler yontmak için cebimde taşıdığım çakımı çıkardım. Kalemi yonttum. Yonttuktan sonra tuttum, öptüm. Yazmasam deli olacaktım.”

Bu parçada geçen fiilimsilerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İsim-fiiller çekim eki almamıştır.
- B) Zarf-fiil zaman anlamlıdır.
- C) Bir sıfat-fiil çekim eki almıştır.
- D) Sıfat-fiil grubu yoktur.

7. **Aşağıdakilerin hangisinde diğerlerinden farklı türde bir fiilimsi kullanılmıştır?**

- A) İstedğini söyleyen, istemediğini iştir.
- B) Anladıklarını arkadaşlarına da anlatırdı.
- C) Olayı öğrenince çok fazla üzüldü.
- D) Geçmiş günlere fazla takılmazdı.

8. Bir başka uçağın sesi **gelmeye** başladı. Bizim Ada, uçakların üstünden **geçtikleri** bir yol güzergâhı **olmalı** ki hep ya üstümden ya solumdan **geçip** gidiyorlar. Kedi sustu. Köpeğim gözünü kapadı. Karga sesleri geliyor şimdi de. Vaktiyle bu Ada'ya bu zamanda kuşlar uğrardı. Cıvıl cıvıl öterlerdi. Küme küme bir ağaçtan ötekine konarlardı.

Bu parçada farklı renkle yazılmış sözcüklerin kaç fiilimsidir?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4

9. İhtiyar esir, sevincinden bayılmıştı. Kendi-ne **gelince** oğlu ona:

— Ben karaya cenk için çıkıyorum. Sen gemide rahat kal, dedi.

Eski kahraman kabul etmedi:

— Hayır. Ben de beraber cenge çıkacağım.

— Çok ihtiyarsın baba.

— Fakat kalbim kuvvetlidir.

— Rahat et! Bizi seyret!

— Kırk senedir **dövüşmeye** hasretim.

Oğlu:

— Vurulursun! Vatana hasret gidersen! diye onu gemide bırakmak istedi.

Kara Memiş, o vakit, birdenbire gençleşmiş bir kaplan gibi doğrudu. Duramıyordu. Kal-kan, kılıç istedi. (...)

— Şehit **olursam** bunu üzerime örtün! Vatan, al bayrağın **dalgalandığı** yer değil midir, dedi.

Parçada hangi renkle yazılmış sözcük fiilimsi değildir?

- A) Mavi
- B) Turuncu
- C) Yeşil
- D) Kırmızı

10. Karşıdaki komşum yabancı subayın buldok cinsi bir köpeği vardı. İri kafalı, koca enseli, iki dişi daima meydanda, yanakları kof ve sarkık, burnu çökük, aksi bir köpek... Bana buldok suratı, bütün dişleri söküldükten sonra acemi bir dişçiye tam takım diş yaptırıp da çene kemikleri çökerek çehresi tanınmayacak şekle giren eski somurtkan (...) tiplerini hatırlatır.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Koşul anlamlı zarf-fiil vardır.
- B) Durum anlamlı zarf-fiile yer verilmiştir.
- C) Sıfat-fiil grubu bulunmaktadır.
- D) İsim-fiil yoktur.

13. Millî Mücadele'de ülkesini korumak için mücadele veren kadınlarımız erkeğin yanında hatta kimi zaman önünde mücadele vermişti.

Cepheye mermi taşımak için civar köylerden İnebolu'ya gelen ve kağınının kara saplanması nedeniyle sırtında bebeği ile ayakta donarak can veren **ŞERİFE BACI**...

22 yaşında altınlarını satıp mavzer, çizme ve elbise satın alarak İzmir'e geçen, 600 kişilik kafileyi düşmandan kaçırmayı başaran, İzmir'de bacağı kırılan **GAZİ BİNBAŞI AYŞE**...

Kılavuzluk yapmak amacıyla düşman içine sızıp Fransız birliğini gece vakti Karboğazı mevkiine sokup 44 Türk askerinin 700 Fransız askerini tepelemesini sağlayan **KILAVUZ HATİCE**...

Osmaniye'de Fransızların yaptığı baskın esnasında korkup çekilen askerlere "Ben kadın hâlimle ayak-tayken yerlerde sürünmeye utanmıyor musunuz?" diyerek düşman üzerine atılan **TAYYAR RAHİMİYE**...

Bu mücadeleye katılan kadınlarımızdan hangisiyle ilgili açıklamada ikiden fazla sıfat-fil vardır?

- A) Tayyar Rahmiye B) Kılavuz Hatice C) Gazi Binbaşı Ayşe D) Şerife Bacı

14. Yazarlar, öyküleme yaparken daha çok eylemin durumunu veya zamanını belirleyen, fiilden türemiş sözcüklere yer verirler.

Aşağıdakilerden hangisi bu açıklamaya örnek bir parçadır?

- A) Sevgi, inanış, güven, acıma, saygı gibi varlığımızı ilgilendiren türlü insanlık duygularının bozulmadığı her devirde her yerde sanat ve edebiyat ciddiye alınmış, değer taşımıştır. Ciddiye alınmayan gerçek sanat hiçbir yerde gösterilemez. İkinci savaş sonrası kuşaklarına giren yazarların çoğu, ciddilikten yoksundur. Ünü ucuza mal etmek yüzünden çocuk denecek yaşta olanların bile ağıza alınmaz deyimlerle yüz kızartacak sözde şiirler düzmeye, iri iri laflar ederek eleştirmeler yazmaya kalkıştıklarını görmedik mi?
- B) Dönüp bakmak istedim. Belki de çok istediğim için dönüp bakamadım. Olabilir. Gökten bir kuş, "hişt hişt" ederek geçmiştir. Arkamdan yılan, tosbağa, bir kirpi geçmiştir. Bir böcek vardır belki "hişt hişt" diyen. "Bu sene enginarlar nasıl?" dedim. "İyi değil!" dedi. "Baklayı ne zaman keseceksin?" "Olgunlaştığında," dedi. Nefes alır gibi "hişt" dedim. Yine şüphe ile denize, şüphe ile göğe, şüphe ile bana sorgulayarak baktı. "Kuşlar olmalı" dedim. "Benim de kulağıma bir hışırtı gelir amma" dedi, "Ne taraftan gelir? Zati bu sırada şu kulağım ağırlaştı."
- C) "Yazmak için kitapları bir yana bırakır, aklımdan çıkarırım; kendi gidişimi aksatacaklarını düşünürüm. Gerçekten de iyi yazarlar üstüme fena abanır, yüreksiz ederler beni. Hani bir ressam varmış, kötü horoz resimleri yapar ve uşaklarına, dükkâna hiç canlı horoz sokmalarını sıkı sıkı tembih edermiş, ben de öyle."
- D) Bu caddeye ne kadar da çok fotoğrafçı toplanmış, şimdiye kadar kaç tanesinin önünde resimleri seyre daldım. Bütün bu mesut insanlar buralara da saadetlerini tespit ettirmek için koşmuş olacaklar. Bu resimlerde, yaşayacaklarından daha uzun zaman tebessümleri devam edecek. Şu gelin, demin gördüğüm kocalı kadın değil mi? Şu pembe yüzlü, çift örgülü saçlı küçük çocuk, daha demin yanımdan geçen genç kız değil mi? Belli belli! Bu fotoğraflarında hiç ölümlerin resmi yok. Zaten en yakın mezarlık buraya kilometrelerce uzakta. Bu caddede ancak mesut dolaşılabilir. Yalnız bu caddede bulunmak insanı mesut etmeye kâfidir.

SÖZCÜKTE ANLAM

Kazanımlar

T.8.1. DİNLEME/İZLEME

T.8.1.2. Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen bilmediği kelimelerin anlamını tahmin eder.

T.8.2. KONUŞMA

T.8.2.5. Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

T.8.2.6. Konuşmalarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.

T.8.3. OKUMA

T.8.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

T.8.3.6. Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirler.

T.8.4. YAZMA

T.8.4.7. Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri ve deyimleri kullanır.

ÜNİTE 2

1. Sözcüklerin ilk ve yaygın anlamlarına gerçek anlam denir. Bu anlam sözcüğün tek başına iken düşündürdüğü anlamıdır.

Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi gerçek anlamda kullanılmıştır?

- A) Kuru, sıradan bir anlatımı var.
B) Altın saçları rüzgârda dalgalanıyor.
C) Batı eğitime önem veriyor.
D) Çaydanlığın sapı sıcak dikkat et.

2. Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde “ateş” sözcüğünün anlamıyla kullanımı birbiriyle uyuşmamaktadır?

- A) Yemeği ateşten biraz önce indirdim. (Isıtmak, pişirmek için kullanılan yer veya araç)
B) Top ateşi geceye kadar sürdürdü. (Patlayıcı silahların atılması)
C) Çocuğun ateşi düşmeyince endişelendik. (Vücut ısısı)
D) Uygarlık yüzyıllar önce ateşten doğmuştur. (Tutuşmuş olan cisim)

3. Bir sözcüğün gerçek anlamı dışında başka bir anlamda kullanılmasına mecaz anlam denir. Sözcüklerin tek başına iken mecaz anlamı olmaz, mecaz anlam cümlede ortaya çıkar.

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Kolum spordan sonra her zaman ağrıyor.
B) Kapının kolunu tutan çocuk düştü.
C) Düşman üç koldan saldırmış vaktiyle .
D) Kolu kanadı kırılmış durumda geziyordu.

4. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi gerçek anlamda kullanılmıştır?

- A) Dün akşam yağmur geç saatlerde birden coştı.
B) Bu söze gençlerden biri ince bir karşılık verdi.
C) Gölün kıyılarını yapraksız bodur ağaçlar kuşatmıştı.
D) Dün akşam serindi ama tatlı bir ilkyaz akşamıydı.

5. Aşağıdakilerin hangisinde “tutmak” sözcüğünün anlamıyla kullanımı birbirine uymamaktadır?

Anlam	Kullanım
A) Elde bulundurmak, eline almak	Elinde büyükçe bir bardak tutuyordu.
B) Ele geçirmek, yakalamak	Siz gelinceye kadar ben çocuğu tutarım.
C) Benimsemek, beğenmek	Öylelerini kimse sevmemiş, tutmamıştır.
D) Hizmetine almak veya kiralamak	Tatil için deniz kıyısında bir ev tuttum.

6. Aşağıdakilerden hangisinde “yufka” sözcüğü mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Eskiden her evde kış için yufka yapılırdı.
B) Onun kadar yufka yürekli bir insan görmedim.
C) Yufkadan yapılmış börek yemek istemem.
D) Aldığı döşemelik kumaş yufka kalınlığındaydı.